Human Rights Commission of the Maldives
Male'
Republic of Maldives

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ބިލު

ޖެނެރަލް ކޮމެންޓްސް

ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނެއް އެކުލަވާލުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރާ ހަމަ ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރާ ޤާނޫނެއް އެކުލަވާލުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ޤާނޫނުތަކާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

މިބާބުގެ ދަށުން ޓެރަރިޒަމް މާނަކޮށްފައިވާ ވަރަށް ފުޅާކޮށްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލީ ވަރަށް ބޮޑުކުރެއްކަމަށްވާއިރު ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތައް ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައި ހުންނަންވާނެކަމަށް ދެކެމެވެ.

5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ގައި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ސިޔާސީ، ދީނީ ނުވަތަ އައިޑިއޮލޮޖިކަލް ފިކުރެއް ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައިވެސް ޓެރަރިޒަމްގެ މަޤްޞަދެއް ކަމަށް ބަލާފައިވަނީ ކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، އެއްވުމުގެ މިނިވަންކަން ސިޔާސީ އަދި މަދަނީ ޙައްޤުތަކަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަމަށް ގަބޫލުކުރަމެވެ. މިކަމުގައި ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމަށް އެއް ކަންކަމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަށަވަރު ހިމާޔަތްކުރުން ކަށަވަރުކުރާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވާނެކަމަށް ދެކެމެވެ.

މިބާބުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުތަކުގެ ކަމެއްގާ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުން ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުމުގެ އަމަލު ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލެއްކަމަށް ހިސާބަކުންކަމަށް ބާރު ނުވަތަ ކޮން ހާލަތެއްގައިކަން އެނގެންނުވާކަމަށް ދެކެމެވެ.

މިބާބުގައި ކުށްތަކުގެ އަދަބުތައް ބޮޑުކަން ޤާނޫނުތަކާއިރު އަދަބުތައް ދިނުމުގައި ކުށްތައް ދަރަޖަ ކުރެވިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި ކަނޑައެޅުމުގައި ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލުން ހިތްވަރުދިނުމަށް ދޭ އަދަބާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލެއް ހިންގުމަށް ދޭ އަދަބު ކުޑަކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެހެންކަމުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދަރަޖަކޮށްފައިވާ ގޮތް އިސްލާހުކުރުމަށް ސަމާލުކަން ދަންނަވަމެވެ.

މިބާބުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ޓެރަރިސްޓު ޖަމާޢަތްތައް ކަމަށް ބެލެވޭ ޖަމާޢަތްތައް ކަނޑައަޅާ ތަޢާރަފުކުރުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ބާރުދެއްވާފައިވުން، ގިނަ ފަރާތްތަކުން ތަމްސީލުކުރާ ސިޔާސީ ޖަމާޢަތްތައް ޓެރަރިސްޓު ޖަމާޢަތްތައް ކަމަށް ބެލެވުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލައިދޭނެ ކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި ޓެރަރިސްޓު ޖަމާޢަތްތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތަކާއި ހަމަޖެއްސުމުގެ މިކަމަށް ހަމައެކަނި އިޚްތިޔާރު ހަމަޖެހިފައި އޮތުން މުހިންމެވެ. އަދި މިމާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ފަރުދުން ޓެރަރިސްޓު ޖަމާޢަތްތައް ކަމަށް ބަލާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ދުސްތޫރީ ޙައްގުތަކަށް ސަލާމަތްވާނެ ގޮތް ހަދާށެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު

މިބާބުގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ބައެއް ހައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމާއި، ބަންދުކޮށް ހިފެހެއްޓުމުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާފައި ކޯޓު އަމުރަކާއި ނުލައި ދެވޭނެ ފުރުސަތު ފާހަގަކުރަމެވެ. ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދީފައިވާ 6 ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަކީ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ނޫންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ 96 ގަޑިއިރުވަންދެން ވަކީލަކާ އެކަހެރިކޮށް ބަހައްޓާފައި ހުރުމުގެ ފުރުސަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހަމަ ނޫންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިގޮތަށް ބަންދުގެ ހައްޤުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ސިޔާސަތު ބަޔާންކޮށް އަދި އިސްލާހުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ދަންނަވާލަމެވެ.

ބަންދުގެ ހައްޤުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމަށް 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ބަޔާންކޮށްފައިވި ނަމަވެސް އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި މިޤާނޫނުގެ ދަށުން އެބަންދުގައި ހުރި މީހުންނަށް ބަންދުގެ ހައްޤުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައި ވުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެ ޙައްޤު ބަންދުގައި ހުރި މީހުންނަށް ހިފެހެއްޓޭނެގޮތަށް، ޤާނޫނީގޮތުން ދަޢުވާކުރުމާއި ކަނޑައަޅާ ކަށަވަރުކުރަން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ ކަށަވަރު ކަނޑައަޅާ ނިންމަންޖެހޭ ކަމެއްކަމާއި ކަށަވަރު ކަމުގެ ދިރާސާތައް މިމާއްދާއިން ފާހަގަކުރަމެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބާބު

މިބާބުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި މިޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ ފަދަ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވި މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބަލާނެ ނިޒާމެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ހަމަ ވާހަކަ ހަމަ ޤާނޫނުގެ އަދާލަތުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާ ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.

މަ.ފިހާރަވިލާ (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ނިކަގަސްމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv

ފަސްވަނަ ބާބު

މޮނިޓަރކޮށް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ އަމުރުގެ ދަށުން އަދާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ފަރުދީ ހައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބިގެންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި މިފަދަ ޒިޔާރަތްތަކަށް އެޓެންޑް ކޮށް މިންވަރުގެ ނުރައްކާތެރި ބައެއްގެ މައްސަލަތަކަށް ބާރުލިބިގެންވާކަމެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮންމެ މީހެއްގެ މައްޗަށް މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި އެކުލެވިގެން ގޮތަށް އޮތުމަކީ ނުރައްކާތެރި އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނުއަސާސީއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އުނިކަން އަންނަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ޕޮލިސްގެ ދަށުން އެއްވެސް ހައްދެއް ނެތި އެމީހުންގެ މުޒާހަރާގެ ވަސީލަތްތައް ބޭލުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، ދަތުރުފަތުރުކުރުން ހިފެހެއްޓުމާއި، ބަލާފަސްކުރުމާއި، ޗެކިންގ ޕޮއިންޓްތައް ހުރަސްއެޅުން ފަދަ ކަންކަން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. އަދި ޕޮލިސްގެ އަމުރު 1 އަރައިރުވާގޮތުގެ މުއްދަތަކަށް ދިނުމުގެ ފުރުސަތާއި އަދި މިމުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އޮތުމަކީވެސް ކަންބޮޑުވުންތައް ހުރި ކަންތައްތައް ކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

---

15 އޮކްޓޯބަރު 2015

މަ. އުތުރުގަހުގެ (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv